

25.72x30.06	1/4	1	עמוד	הארץ - the marker week	24/01/2025	92896794-4
ה.ל.ל. - האגודה ליוצאים לשאלה - עמות - 40610						

Markerweek

TheMarker השבוע של "כ"ד בטבת תשפ"ה

"לא היה לי מודל של אישה חרדית עם קריירה. ואז העיניים שלי נפקחו, השתניתי"

שרה קופ הייתה אמא לשניים לפני גיל 20. עד גיל 27 הספיקה לעזוב את הדת, להתגרש, להתברג בתפקיד בכיר בהייטק, לעזור לחרדים ויוצאים בשאלה להשתלב בענף הסייבר ולחלוטם על הקמת חברה משלה

בר בליניצקי 18

26.45x33.1	2/4	18	עמוד	הארץ - the marker week	24/01/2025	92896792-2
ה.ל.ל. - האגודה ליוצאים לשאלה - עמות - 40610						

"הבנתי שללדת הרבה ילדים או לעבוד בחנות לא יספיק לי"

שרה קופ נולדה למשפחה חסידיית בבני ברק, נישאה לפני גיל 18 ועד גיל 20 כבר הייתה אמא לשניים – ולא הרגישה בנוח במקום שיועד לה. כיום, בתור יוצאת בשאלה ומנהלת אבטחת מידע בחברה טכנולוגית, היא הקימה קבוצה שמסייעת לבוגרי החינוך החרדי להיכנס לעולם הסייבר. "זה פשע לקיים מערכת חינוך בלי ליבה. כואב לי על הילדים"

בר בליניצקי צילום: תומר אפלבוים

איך השפיעה עלייך העבודה לצד חילונים?
 "הייתי בת 23 בערך, אמא לשניים, ודרך העבודה נחשפתי לחילונים, למסורתיים ולדתיים-לאומיים, וגם לאנשים מעודת שונות – צריך להבין שהגעתי מחד ברה הומוגנית מאוד – וזה היה הולם תרבות משמעותי. תי בשיחות בעבודה שמעתי מהם על השירות הצבאי שלהם, על עולם הדייטים, והסתחררתי מהנושאים הללו. הכל היה חדש, מעניין, מרגש."

"הואשמת שמוחי נשטף על ידי חילונים שמאלנים"

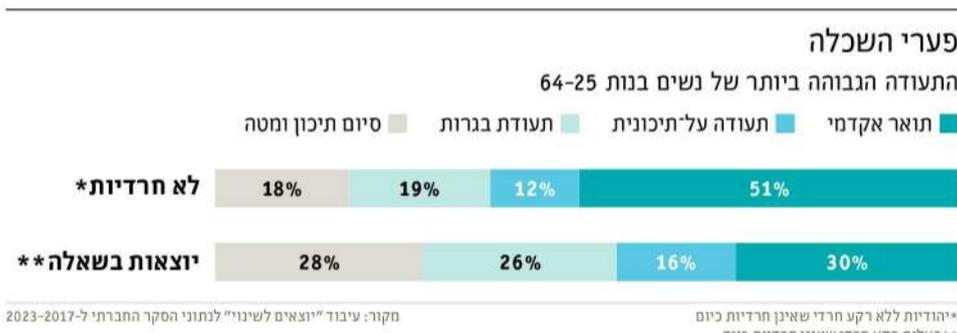
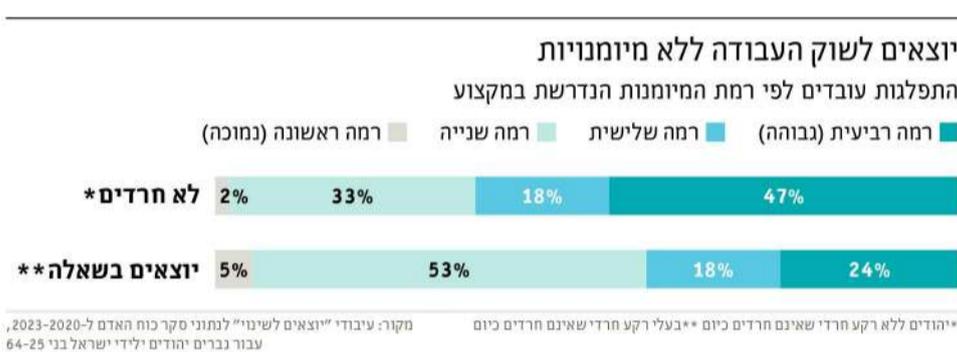
בטריא למדה קופ שאפשר להחזיק בדעות פוליטיות שונות, ואפילו הפוכות, ולעבוד יחד. שלא מנדים את מי שחושב אחרת או לא הולך בתלם. היא נחשפה בעבודה לנושאים כמו קיימות ומשבר אקלים, שלא שמעה עליהם קודם.

"אני זוכרת את הדיון סביב חוק המיסוי על כלים חד-פעמיים. בקהילה החסידיית שלי רעשו וכעסו, ואני ניסיתי להסביר את הרציונל מאחוריו, שפולטיק פרי גע בסביבה – והואשמת בכך שמוחי נשטף על ידי חילונים שמאלנים. לאט לאט התחלתי להרגיש יותר שייכת בעבודה מאשר לקהילה שממנה באתי."

"דרך טקסי יום הזיכרון ויום העצמאות בחב"ר שה עבדתי נחשפתי להיסטוריה של ישראל ושל הציונות. הבנתי שלא קיבלתי חינוך להיות אזרחית במקום הזה, אבל לא היה לי עם מי לדבר על זה. חזרתי הביתה והרגשתי כל הזמן לבד. הכרתי בעבודה עובדת ערבייה והתחברתי אליה. דרכה למדתי שלא כל הערבים רוצים להרוג אותנו, ושהמציאות מורכבת יותר ממה שהכרתי עד אותה נקודה. כל הדברים הללו השפיעו עליי עמוק. קוּת. העיניים שלי נפקחו, השתנית. לא יכולתי להישאר אותה שרה שהגיעה לשם."

"ככל שהפער בין השינויים שעברתי לבין הקהילה והמשפחה שלי גדל, הסבל שלי התעצם. בעוד בעבודה התחברתי לנשים קרייריסטיות ועצמאיות – חזרתי כל יום הביתה לקהילה שחזרה שבת סאטור לנשים ללמוד לנהוג. בשלב זה כבר הרווחתי משכורות גבוהות יותר, אבל כמקובל בקהילה, בעלי ניהל את חשבון הבנק שלנו ואני הסתובבתי ללא כרטיס אשראי. הייתי צריכה לבקש ממנו כסף לכל דבר. בשלב מסוים זה נהיה בלתי-נסבל. הבנתי שאני לא מאמינה בשיטה החרדית יותר. החלטתי להתגרש ולצאת בשאלה ללא או צודקים חרדים שחוששים שנשים יעבדו ללא הפרדה בחברות חילוניות – זה עשוי להפוך את עולמן ולגרור להן לצאת בשאלה, כמוך."

"לגבי עצמי, חד-משמעית ההחשפות לחברה החילונית השפיעה עד כדי שיצאתי בשאלה. אבל זה הגיע אחרי שזמן רב דברים לא נראו לי הגיוניים בשיטה החרדית והייתי אומרת לעצמי 'זה מה שיש'. כשנחשפתי לכיווני חשיבה מגוונים וצורות חיים אחרות הבנתי שיש הרבה יותר. שיש גם לי מקום ושהמחשבות והדעות שלי אינן חריגות בחברה הכללית. השונות שלי נבעה רק בגלל המקום שבו גדלתי, שבו אי-אפשר היה להיות אחר. "לעומת זאת, נשים חרדיות שמגיעות לעבודה בחברה חילונית עם אמונה יצוקה בערכים חרדיים – לא ישתנו. השאלה היא מדוע אותה חרדית היא חרדית. אם זה כי היא לא הכירה משהו אחר, או אולי

"הרווחתי מעט והרגשתי חסרת משמעות. רציתי לצאת ממעגל העוני ושמעתי מכל מיני כיוונים על נשים חרדיות שמשלכות בהייטק. חיפשתי ומצאתי קורס פיתוח. מיד לאחריו התחלתי לעבוד כמפתחת בבית תוכנה חרדי. העבודה הייתה בהפרדה מלאה, האינטרנט היה מצונזר והרווחתי שכר מינימום, כמו נשים חרדיות רבות בהייטק. זה הרגיש ניצול."

יש שיגידו שהשכר של נשים חרדיות בהייטק נמוך והן מתקשות להתקדם משום שההכשרה שלהן פחות טובה, ומכיוון שהן צריכות לצאת מן קדם לילדים, ויוצאות בכל שנה-שנתיים לחופ"ש לידה.

"נכון, אבל מצד שני, אלה עובדות חרוצות. הן לא מבזבזות את הזמן בהפסקות סיגריה, בסמול-טוק עם חברים לעבודה, בארוחות צהריים ארוכות ובשוטטות ברשתות החברתיות במקום לעבוד. הן ממוקדות בעבודה ועומדות במשימות שהן נדרשות להן."

"אני חושבת שחלק מהחברות החרדיות שמתווכות בין מתכנתות חרדיות למקומות עבודה גורות קופון שמן על הנשים הללו, שמקופחות בשכר מכיוון שהן מבודדות, ואין להן היכרות עם השטח או ביטחון עצמי כדי לפנות ישירות למשרות שונות ולהתמקח על השכר שלהן."

למרות כל זאת, קופ מעידה שמה שהפריע לה בעיקר היה שלא נהנתה מכתובת קוד. "נהניתי יותר ממשחקים עם עצמי שבהם בדקתי איך אני עוקפת את הקוד שכתבתי או פורצת אותו. התחלתי להבין שסייבר זה הכיוון שלי."

באותה תקופה הגיעה לישראל מגפת הקורונה וקופ נשלחה לחל"ת. התקופה הזאת איפשרה לה להירשם לקורס סייבר, והיא מצאה עבודה בחברת הפינטק טריא. "הכרתי שם אנשים מופלאים שעזרו לי וכיוונו אותי מקצועית, מהפניות למאמרים ולסרטונים שהרחיבו את הידיעות שלי, דרך אינסוף אתגרים מקצועיים שהכריחו אותי להעמיק וללמוד את התחום – ובמקביל עבדתי קשה כדי לשפר את האנגלית הבסיסית שהייתה לי."

"העובדות החרדיות חרוצות וממוקדות בעבודה, אבל חלק מהחברות החרדיות שמתווכות בין מתכנתות חרדיות למקומות עבודה גוזרות קופון שמן על הנשים הללו, שמקופחות בשכר מכיוון שהן מבודדות, ואין להן היכרות עם השטח או ביטחון עצמי כדי לפנות ישירות למשרות שונות ולהתמקח על השכר שלהן"

מהבית, ולכן קפצתי על השידוך הראשון שהגיע, בלי שהבנתי בכלל מה זה אומר להקים בית עם אדם שאני לא מכירה. חשבתי לעצמי שכל דבר עדיף על כך שההורים ימשיכו להגיד לי מה לעשות."

איך זה להיות אמא כה צעירה?
 "לא הכרתי אפשרות אחרת. מרבית חברותי התארסו והתחתנו במהלך י"א וי"ב. מי שהתחתנה הפסיקה להגיע לבית ספר. עד הדרכת הכלות ככלל לא הבנתי למה אני נכנסת. אני יכולה לומר שלקיים יחסי מין עם אדם שאת לא מכירה ולא נמשכת אליו, תחת חוקים ונורמות מגבילות של החברה החסידיית, זו חוויה קשה וכואבת לגוף ולנפש."

"שבוועיים אחרי החתונה כבר נכנסתי להריון, וכמה חודשים אחרי שילדתי, נכנסתי להריון שני. טיפולתי בילדים כשאני עוד ילדה בעצמי. גרנו ביחידת דיור קטנה של קרוב משפחה באלעד ולא היה לנו כסף לכלום."

אחרי הלידה השנייה, קופ הבינה שהיא חייבת לצאת לעבוד כדי להכניס אוכל לילדיה. בתחילה היא עבדה בחנות תכשיטים ולאחר מכן בחנות בגדים.

ברים צעירים עם פירסינג וקעקועים, לצד חרדים לבושים בשחור-לבן; צעירות במכנסי ג'ינס אופנתיים, לצד נשים בפאה, שמלה וגרביונים – למתבונן מבחוץ קשה להבין מהו המכנה המשותף של הקהל המגוון שהתקבץ בבניין מידטאון בר-חוב מנחם בגין בתל אביב בשעת אחר הצהריים של יום ראשון, לפני שבועיים.

המיקום הוא חלל לכנסים טכנולוגיים וחברתיים של מיקרוסופט. האירוע, בחסות קרן גלילות, הוא כנס סייבר שמיועד לבוגרי החינוך החרדי – שיצאו בשאלה או שנשארו חרדים. מי שעומדת מאחורי הכנס היא שרה קופ (27), בוגרת החינוך החרדי שיצאה בשאלה, וכיום מנהלת אבטחת מידע בגילת רשתות לוויין.

"לפני כחצי שנה הקמתי את קבוצת XDoSec, שמסייעת ליוצאים בשאלה מהחברה החרדית ולחרדים וחרדיות בהווה להיכנס לעולם הסייבר. בקבוצה חברים כ-120 איש ואישה, והמטרה שלי היא לעזור לעוד אנשים כמוני, שלא למדו ליבה ואין להם תעודת בגרות, להגיע לתחום הסייבר, אומרת קופ.

"אני קבוצה שנועדה להכוננה, ליורו וייעוץ מקצועי, היא מסבירה. "פעם בחודש יש לנו הרצאת זום ודיון, ויש גם תוכנית מנטורינג. אני עוזרת לחרדים ולחרדיות לשעבר להבין כיצד לפנות לעולם הסייבר. יש כאלה שנמצאים בשלב שהם צריכים הפניות לקורסים חיינמיים באנגלית או בתוכנות אופיס, ויש כאלה שעשו כבר את הצעדים הראשונים ויש להם משרה בתחום, ואני עוזרת להם לבנות תוכנית התפתחות מקצועית ומראה להם שאפשר לכוון גבוה יותר."

"כנס הסייבר היה המפגש הפיזי הראשון שלנו, וחששתי שהכל ישתבש. היו כל כך הרבה רגישויות להתחשב בהן: יוצאים בשאלה טריים נרתעו מהתכנסות משותפת עם חרדים, וחרדים חששו מכך שאישה יוצאת בשאלה עומדת מאחורי היוזמה הזאת. כל דבר היה נפיק, אפילו סידורי הישיבה. מצד אחד לא רציתי לקיים ישיבה בהפרדה עם מחיצה, ומצד שני ישיבה מעורבת הייתה מבריחה את הקהל החרדי. הפתרון שמצאתי היה ישיבה סביב שולחנות. כך, היו שולחנות לגברים, שולחנות לנשים ושולחנות מעורבים. כל אחד מצא את מה שמתאים לו."

"הנישואים בגיל צעיר היו כרטיס היציאה שלי מהבית"

קופ נולדה בבני ברק וגדלה באלעד, במשפחה שמתחילה לחסידות לעלו. היא התארסה בגיל 17.5 שכלאו לה 18. קצת לפני גיל 20 הייתה כבר אימא לשני ילדים.

היית ילדה חסידיית מבית טוב, במסלול ישיר להיות אימא ועקרת בית. מה השתבש?
 "גדלתי בקהילה סגורה. בבית אמנם דיברנו בעברית, אבל בבית הספר היסודי למדתי ביידיש. רק בתיכון עברתי לבית ספר מודרני יותר, שלימד בעברית, אבל זה היה עדיין תיכון ללא תעודות בגרות. לא היה לי טוב בגיל ההתבגרות. הייתי מדוכאת. התחלתי לפתח אישיות אינדיבידואלית, וזה מסובך במיוחד כשגדלים בחברה חרדית-חסידיית ולא רוצים ללכת בתלם."

"הרגשתי שונה, אבל לא ידעתי להגדיר מה לא בסדר איתי. הנישואים היו כרטיס היציאה שלי

26.65x32.57	3/4	עמוד 19	הארץ - the marker week	24/01/2025	92896793-3
ה.ל.ל - האגודה ליוצאים לשאלה - עמות - 40610					

שרה קופ מנהלת אבטחת מידע (CISO) בגילת רשתות לוויין

גיל: 27 מצב משפחתי: גרושה + 2 מגורים: מושב ערוגות **השכלה:** קורס תכנות במכללת סלע; קורס סייבר ואבטחת מידע במכללת קרנליוס; קורס CISO & DPO באוניברסיטת בר-אילן; קורס הכשרת דירקטורים באוניברסיטה העברית **עבודות קודמות:** מוכרת בחנות בגדים ובחנות תכשיטים, מפתחת בבית תוכנה חרדי, מיישמת אבטחת מידע בחברת הפיינטק טריא

“בעבודה נחשפתי לטקסי יום הזיכרון ויום העצמאות, וזרכם להיסטוריה של ישראל ולציונות. הבנתי שלא קיבלתי חינוך להיות אזרחית, ולא היה לי עם מי לדבר על זה. חזרתי הביתה והרגשתי לבד. התחברתי לעובדת ערבייה ולמדתי שלא כל הערבים רוצים להרוג אותנו. העיניים שלי נפקחו, השתנית”

כשהיא תראה משהו אחר, היא תבחר בו. אם היא חרדית מתוך בחירה מושכלת, היא תישאר חרדית. החיכוך עם חילונים עשוי אפילו לגרום לחרדית מב- חירה להתחזק בדרכה, אם למשל, היא תופסת את החילונים שעובדים איתה כמתירנים מד”.

יש מספיק פתיחות בהייטק לנשים החרדיות שמ- גיעות לעבוד בחברות החילוניות?

“בחברות הגדולות והמוכילות יש הכלה. רוצים שם גיוון ומאפשרים לנשים חרדיות לעבוד בנחות, עם כל החופשים שהן צריכות בחנוכה, בפורים, בחול המועד וביין הומנים. יש להן ארוחות כשרות למהד- רין, חשיפה לאינטרנט מסונן בלבד, ואפילו פתרונות לעבודה עבורן עם פלאפון כשהן למשל, כשהן צרי- כות אימות דו-שלבי הן מקבלות שיחה טלפונית לט- לפון במקום קוד לסמארטפון.

“לצד כל זאת, יש עדיין חסמים רבים לשילוב של חרדים וחרדיות בהייטק. למשל, במשרות התחלתיות רבות בענף הסייבר יש דרישה לזמינות גם בשבתות ובחגים. חסם אחר הוא השליטה באנגלית. למרבית בוגרות החינוך החרדי, גם אלו שכן למדו את השפה בבית הספר יש אנגלית ברמה נמוכה יותר מאשר לחי- לונים בגילן, וזה קשור לכך שבחברה החרדית ביש- ראל קוראים פחות באנגלית ומתנסים פחות כדיבור באנגלית. חלק מהחסמים אפשר לפתור, עם הדרכה והכוונה נכונה, וזה מה שאני עושה בקבוצה שהקמתי. “ואולם יש חסמים שמגיעים מהצד של חלק מה- נשים החרדיות, למשל, כאלה שלא יושבות בשיבות עבודה עם חילונים או לא רוצות לנהל אנשי צוות חילונים. במצב כזה ברור שמבחינה מקצועית יש תקרה ברורה עד היכן נשים אלה יכולות להתקדם”.

חיים חדשים ובית בקיבוץ

כאשר קופ החליטה להתגרש ולצאת בשאלה לפני כשלוש שנים, כשהייתה בת 24, היא איבדה קשרים חברתיים רבים והרגישה בודדה. “מלבד חברה חרדית אחת בעבודה, שנהייתה גם היא מודרנית, ובסופו של דבר גם יצאה בשאלה, לא ידעתי להיכן להוליך את כל הסוגיות הסבוכות שהתמודדתי איתן, ובראש וב- ראשונה, העובדה שכתוך התהליך שאני עוברת יש לי גם שני ילדים קטנים.

“פניתי לארגון יוצאים לשינוי ושם סיפקו לי ייעוץ וסיוע משפטי. אחרי כחצי שנה של משא ומתן סופר- רגיש עם הגרוש שלי והמשפחות של שנינו, הפתרון שמצאנו היה שהילדים יעברו לחיות אצל ההורים שלי, ואני והוא נחלק את המשמורת עליהם — כל אחד ביי- מים שלו מגיע להיות איתם בבית הוריי.

27.14x32.82	4/4	20 עמוד	הארץ - the marker week	24/01/2025	92896795-5
ה.ל.ל. - האגודה ליוצאים לשאלה - עמות - 40610					

המשך מהעמוד הקודם

כנס סייבר של קבוצת XDoSec. שולחנות לגברים, שולחנות לנשים ושולחנות מעורבים צילום: שמואל בן חמו, חברת לייבגיבנינג

“שכרתי דירה בגבעת שמואל, לא הייתה לי מכונית כח שלא הייתי ניידת, לא הכרתי אף אחד מחוץ לעבודה, והייתי צריכה להתחיל לבנות לעצמי חיים חדשים. לא היה לי טוב מבחינה רגשית. למולי מצאתי פתרון ששינה את חיי והשפיע עמוקות על הקייטנה שלי בחברה החילונית. מדובר בתוכנית 'בית בקיבוץ' של עמותת 'הלל' – יוצאים בשאלה וקיבוץ חברים, בסיוע משרד הרווחה.

“נקלטתי יחד עם כמה יוצאים בשאלה נוספים בחברים. התגוררנו ביחידות דיור סמוכות אחת לשנייה, ללא תשלום, לתקופה של כשנה. קיבלנו את כל המעטפת הקהילתית החמה של הקיבוץ, ובעיקר, לכל אחד מאיתנו שודכה משפחה מאמצת. החיבור שלי עם אירי ושרהלי קסל היה מיידית, והם נהפכו למשפחה השנייה שלי. פתאום לא הייתי לבד. הם פתחו עבורי את הלב שלהם וסייעו לי בתהליך ההשתלבות וההסתגלות לחיים החילוניים.

“בין הדברים שהכי קשים לי כיום הוא שכחלק מהסכם הגירוש, הילדים שלי מקבלים חינוך חרדי ונמצאים עם הגרוש שלי בכל השבתות והחגים. משפחת קסל מחבקת אותי בימים הללו ולא נותנת לי להישאר לבד – אני מגיעה אליהם בכל השבתות והחגים. אני חולמת שמתישוהו בעתיד אוכל להביא את ילדי לחוות קבלת שבת בקיבוץ.”

מה את חושבת על כך שהמדינה מאפשרת להנהיג חרדי לקיים מערכת חינוך בלי ליבה?

“זה פשע. אני מרגישה פספוס שאין לי תעודת בגרות. לו הייתה לי, אולי הייתי הולכת למסלול אקדמי, ולא רק לקורסים מקצועיים. אבל יותר מזה, כואב לי על הילדים שלי. המדינה עושה עוול כשהיא מאפשרת לגדל ילדים בבורות, בלי כישורים בסיסיים לשוק העבודה. במשא ומתן על הסכם הגירוש שים רציתי שילדי יעברו לבית ספר חרדי ממלכתי, כדי שילמדו ליבה, אבל זהו קרב שלא היה לי סיכוי להצליח בו.

“אני מתנחמת בכך שילדי לפחות גדלים בידי עה שיש חיים אחרים. אף שאני מופיעה לאסיפות הורים ולאירועים בבתי הספר שלהם בלבוש חרדי, כדי לא לפגוע ברגשותיהם בבית הספר, הם מודעים היטב לכך שאני חילונית. אני מלמדת אותם שאנחנו נולדנו במגור מסוים, שאבא שלהם הוא אדם טוב, אבל שאפשר להיות אנשים טובים בכל מיני צורות, ושאני בחרתי להיות אדם טוב בדרך שונה.

“אני מנסה להשפיע על ילדי לפתח תחושה של אזרחים, לא רק הזדהות עם הקהילה שבתוכה הם חיים, אלא גם תחושת שייכות למדינה. אני גם מקווה לחשוף אותם לאנגלית ולמחשבים באופן עצמאי, שתהיה להם נקודת פתיחה יותר טובה מזו שאני התחלתי איתה.”

אפשרי לקיים את חברת הלומדים החרדית יחד עם השתלבות בשוק העבודה?

“לא כל הגברים החרדים אינם עובדים. המצב הזה מקובל בעיקר בקרב הורים הליטאי. אצל חסידיים מקובל שהגברים עובדים. לאבא שלי יש דוקטורט בחינוך מאוניברסיטת בראילן. כמובן שהוא

שלי לא מושלמת, אבל האמינו ביכולת שלי לעבוד עליה ולצמצם את הפער. אחרי שכבר קיבלתי משרה התחלתי בענף ההייטק, המשכתי ללמוד בכל רגע פנוי שהיה לי. למי דתי מאנשים ותיקים ממני בעבודה, מהבוסים שלי, מסרטונים. באחד הקורסים שלמדתי קיבלנו שיעורי בית לבצע איסוף מודיעין לפני תקיפה על המערכת של מקומות העבודה שלנו. את הממצאים שמצאתי לא הצגתי רק בקורס, כמו שאר התלמידים, אלא שלחתי דו"ח מפורט למנהל ה-IT של החברה. הגדלתי ראש וזה תיגמל אותי. כך התקדמתי בעבודה.

“מאז הספקתי לעבור לעבוד בגילת רשתות לוויין וכיום אני מנהלת אבטחת מידע (CISO). יש מעט מאוד נשים בתפקיד כזה, והגברים שמגיעים אליו לרוב מברגרים ממני בעשור ויותר. נדיר למצוא בתפקיד שלי אישה בשנות ה-20 לחייה, וזה גורם לי לסיפוק גדול.”

מה כולל התפקיד?
“גילת היא חברה גלובלית בתחום תקשורת הליטוינים. תפקידי כולל אחריות על תהליכי אבטחת מידע והגנת הסייבר בארגון; ניהול ועבודה בשיתוף פעולה עם צוותים ממחלקות שונות, למשל כאלה שמנטרים איומים וכאלה שמחזקים הגנות. אני בונה אסטרטגיות של הגנת סייבר.”

איפה את רואה את עצמך בעוד עשר שנים?

“ברמה המקצועית אמשך לחקור את תחום הסייבה העתיד הקרוב יציף אתגרים חדשים, למשל, בתחום המחשוב הקוונטי. אני רוצה להעמיק בוה כדי לדעת לבנות אסטרטגיות הגנה מתאימות, ובעתיד אולי גם להגיע לחברה משל עצמי. נוסף לכך, אני שואפת לחזק את פעילות קבוצת XDoSec ולהמשיך לעזור לבוגרי החינוך החרדי – חרדים או יוצאים בשאלה – להשתלב בסייבר. ברמה האישית, אני רוצה צה למצוא אהבה ולהגדיל את המשפחה.”

איך היו נראים החיים שלך אם לא היית מגיעה להייטק?

“הייתי מדוכאת לפני שמצאתי את עצמי הייתי וקוקה לדיעה שאני עושה משהו משמעותי ומביאה ערך. ללדת הרבה ילדים או לעבוד בחנות לא הספיק לי בשביל להרגיש את זה. יש הרבה דברים שמעניינים אותי, אבל לא היה לי מודל של אישה חרדית שיש לה קריירה בתחומים כמו ארכיטקטורה או פיזיקה, בשביל שבכלל אוכל לדמיין אפשרות כזאת. על חרדיות בהייטק כן שמעתי, ולכן הגעתי לשם. אם לא הייתי מגיעה להייטק בטח הייתי נהפכת לזמית, מקימה עסק משלי או מוצאת משהו לנהל. אולי הייתי יבואנית כיפות.” ●

יש את היכולות הללו, אבל גם לא צריך להיות עילוי. “יש גם את הצד של המעסיק. אם הייתי נשפוט רק על פי קריטריונים רגילים בענף, הייתי נכשלת. אבל במקומות העבודה שהתקבלתי אליהם המעסיקים גילו גמישות. הם חשבו שיש לי פוטנציאל ונתנו לי משימות שונות בראיונות העבודה כדי לבחון את היכולות שלי. הם ראו שהאנגלית

“במו"מ על הסכם הגירושים רציתי שילדי יעברו לבית ספר חרדי ממלכתי, כדי שילמדו ליבה, אבל לא היה לי סיכוי להצליח בקרב זה. אני מתנחמת בכך שהם לפחות גדלים בידיעה שיש חיים אחרים. אני מנסה להשפיע עליהם לפתח תחושה של אזרחים, לא רק הזדהות עם הקהילה שבתוכה הם חיים, אלא גם תחושת שייכות למדינה”

למד במסלול שמותאם לגברים חרדים, ללא מרצות למשל. הוא עובד במוסדות חינוך ותמיד לומד אחרים שעות העבודה ובכל זמן פנוי שיש לו. גם גברים אחרים שאני מכירה, הדודים שלי, האחים שלי, הגרוש שלי, כולם עובדים ומשלבים זאת עם לימוד תורה אחרי שעות העבודה.”

“יש פערים גדולים, אבל אפשר לגשר עליהם”

בגלל פערי הידע בין בוגרי מערכת החינוך הממלכתית לבוגרי המוסדות החרדיים, יוצאים בשאלה רבים מוצאים את עצמם בשוק העבודה עובדים במשרות שלא נדרשת להן מיומנות מקצועית גבוהה. לפי נתוני יוצאים לשינוי, המבוססים על סקר כוח האדם של הלמ"ס, רק 24% מהיוצאים בשאלה עובדים בעבודות שדורשות את רמת המיומנות הגבוהה ביותר, לעומת 46% בקרב חילונים (ראו תרשים).

צריך להיות עילוי כדי להצליח לגשר על פערי הידע שנוצרים לבוגרי החינוך החרדי ולהתברג במשרות בכירות?

“יש פערים גדולים, אבל במקרים רבים זה אפשרי לגשר עליהם. צריך משמעת עצמית חזקה כמו ברזל, לאהוב ללמוד, לרצות לעבוד קשה ולהגדיל ראש וחישוב לדעת להתמודד עם תסכולים. נכון, לא לכולם

שרה קופ (שנייה משמאל) עם משפחת קסל המאמצת מקיבוץ חברים; ובחייה הקודמים, לאחר לידת בתה צילום: מתוך אלבום משפחתי